

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
КАФЕДРА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор науково-методичної
завантаженої роботи

О.В. Жильцов

20/17р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Джерелознавство всесвітньої історії

Напрямок підготовки 6.020302 «Історія»

Історико-філософський факультет

2016 – 2017 навчальний рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов

«___»_____20 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Джерелознавство всесвітньої історії

Напрямок підготовки 6.020302 «Історія»

Історико-філософський факультет

2016 – 2017 навчальний рік

Робоча програма Джерелознавство всесвітньої історії для студентів галузі знань 0203 «Гуманітарні науки», напряму підготовки 6.020302 Історія

Розробники: кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії Київського університету імені Бориса Грінченка Горпинченко Інна Володимирівна

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри всесвітньої історії

Протокол від 13 січня 2017 року № _8__

Завідувач кафедри всесвітньої історії _____ І.В.Срібняк
(підпис)

© _____, 2016 р.

© _____, 2017 р.

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	6
3. Програма навчальної дисципліни	7
4. Структура навчальної дисципліни	9
5. Теми семінарських занять.....	10
6. Самостійна робота.....	11
7. Індивідуальні завдання	12
8. Навчально-методична карта дисципліни	14
9. Методи навчання	15
10. Методичне забезпечення курсу	15
11. Система поточного і підсумкового контролю знань	16
12. Шкала оцінювання: рейтингова оцінка та оцінка за стобальною шкалою	17
13. Питання до іспиту	18
14. Рекомендована література.....	20

1. Опис навчальної дисципліни

Дисципліна	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідно до ECTS: <i>4 кредити</i>	Шифр та назва напрямку: «0203 Гуманітарні науки»	Частина програми (нормативна, вибір закладу, вибір студента): нормативна
Кількість змістовних модулів: <i>2 модулі.</i>	Шифр та назва спеціальності: «6.020302 «Історія»	Рік підготовки: 2. Семестр: 6.
Загальний обсяг дисципліни: <i>120 години.</i>	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «Бакалавр».	З них: Всього: <i>42 год.</i> Лекції: <i>22 год.</i> Семінарські заняття: <i>20 год.</i> Самостійна робота: <i>42 год.</i>
Кількість тижневих годин: <i>2 години.</i>		Модульний контроль: <i>6 год.</i> Вид контролю: <i>іспит</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Джерелознавство всесвітньої історії» є складовою частиною дисциплін циклу всесвітньої історії нормативного блоку навчальної програми.

Мета – формування у студентів цілісних знань з історії та теорії джерелознавства, розуміння його ролі та місця в структурі історичної науки та гуманітарних знань в цілому. Курс націлений на засвоєння студентами основних тенденцій та закономірностей становлення та розвитку джерелознавства в європейській та вітчизняній історичній науці, опанування теоретичними та практичними засадами опрацювання історичних джерел, оволодіння навиками їх пошуку, виявлення, аналізу та використання в наукових дослідженнях.

Завдання:

1. засвоєння студентами базових понять курсу;
2. вміння самостійно вивчати історичні джерела, розрізнати актуалізовану, потенційну джерельну базу;
3. оволодіння методом інтерпретації історичних джерел;
4. оволодіння багатоперспективним підходом щодо критичного осмислення пластів інформації кожного історичного джерела.

Навчальні результати / вміння:

студенти повинні знати:

теоретико-методологічну основу джерелознавства, його основні етапи розвитку, історіографію, склад та структуру джерельної бази історичної науки, історію формування певних джерельних комплексів з історії України та ступінь їх збереженості, інформативні можливості окремих джерельних груп та джерел, основні джерелознавчі поняття та терміни, структуру та властивості джерельної інформації.

студенти повинні вміти:

формулювати основне завдання із вивчення певної джерелознавчої проблеми; застосовувати методологічну функцію історичної науки при вивченні історичних джерел; самостійно класифікувати історичні джерела, правильно інтерпретувати різноманітну історичну інформацію та використовувати в науковій роботі у відповідності до вимог джерелознавчої теорії та практики

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теорія сучасного джерелознавства

Тема 1. Вступ до курсу «Джерелознавство всесвітньої історії»

Історичні джерела та їх роль в історичній науці. Джерелознавство як спеціальна галузь наукових історичних знань. Деякі особливості джерелознавства нової та новітньої історії.

Тема 2. Деякі аспекти теорії джерелознавства

Класифікація історичних джерел. Джерелознавча література.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Методика сучасного джерелознавства

Тема 3. Методика пошуку, опрацювання і використання історичних джерел

Методи джерелознавчого дослідження. Етапи роботи з джерелами. Методика пошуку та виявлення джерел. Дослідження джерел. Джерелознавча критика.

Тема 4. Джерелознавство як особливий метод пізнання реального світу

Історичні джерела та їх роль в історичній науці. Класифікація джерел. Історичне джерело та історичне дослідження. Місце джерелознавства в системі історичної освіти. Зародження та основні етапи розвитку джерелознавчих знань. Зміни в корпусі історичних джерел у зв'язку з переходом від Середньовіччя до Нового часу і від Нового часу до Новітнього.

Тема 5. Джерелознавчий аналіз

Розуміння історичної критики джерела у ХІХ столітті Ф. Шлейєрмахером, Ф. Ланглюа і Ш. Сеньобосом. Структура джерелознавчого аналізу: характеристика історичних умов виникнення й автора джерела, обставини його створення, історії тексту та видання; інтерпретація джерела та аналіз змісту.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Основні групи джерел із всесвітньої історії

Тема 6. Статистичні джерела

Загальні відомості про соціально-економічну статистику: визначення статистики та її галузей; основні етапи в розвитку статистики; організація статистики в країнах Європи і Америки. Міжнародна статистика. Значення статистичних джерел і статистичних методів. Організація і методика статистичного дослідження. Джерелознавчий аналіз статистичних матеріалів.

Тема 7. Законодавчі акти як історичне джерело

Законодавчі джерела: загальна характеристика західної системи законодавства; види законодавчих актів; публікація законодавчого акту; критичний аналіз законодавчих актів. Конституційні закони США – статті Конфедерації (1777), Конституція Сполучених Штатів Америки (1787), Біль про права (1791) як джерело з історії державних інститутів і суспільних відносин в країні. Принципи державного устрою і права громадян за Конституціями Франції 1791, 1793, 1795 рр.

Тема 8 Дипломатичні документи як історичне джерело

Склад дипломатичної інформації та система її збереження. Дипломатичні документи про взаємовідносини Росії з південнослов'янськими народами у ХVІІІ-ХІХ століттях. Документи з

історії радянсько-німецьких відносин в 1918-1939 рр. Антифашистська коаліція в роки Другої світової війни в опублікованих дипломатичних документах.

Тема 9 Наративні джерела та епістолярні документи

Загальна характеристика, види наративних джерел. Мемуарні джерела: визначення, види і особливості мемуарних джерел; основні етапи розвитку мемуаристики; значення мемуарів як історичних джерел; історична критика мемуарних джерел. Епістолярна література. Критичний аналіз епістолярних джерел.

Тема 10 Періодична преса як історичне джерело

Визначення преси і її значення як історичного джерела. Історія виникнення і розвитку преси. Джерела з історії преси. Історична критика преси (групи питань з історичної критики преси: економічна база і кадри, зовнішні дані, історія газети (журналу), питання змісту). Події югославської кризи 1990-х рр. на сторінках російських журналів «Новое время», «Эо планеты».

Тема 11. Фото - , фоно - , кінодокументи як історичні джерела

Історія і значення фото - фоно - кінодокументів. Класифікація, порядок архівного збереження і використання фото- фоно - кінодокументів. Історична критика фото - фоно - кінодокументів.

Тема 12. Усна історія як історичне джерело

Становлення усної історії як окремої гілки історичної науки. Класифікація усних джерел. Процедура опрацювання усних джерел. Зарубіжні та українські центри усної історії.

Тема 13. Твори художньої літератури як історичні джерела

Специфіка відображення життя літератором та істориком. Значення творів художньої літератури як джерел з нової і новітньої історії. Особливості джерелознавчого аналізу художньої літератури. «Людська комедія» Оноре де Бальзака як джерело з історії Франції першої половини XIX століття. Відображення подій першої Світової війни Е. М. Ремарка, Г. Фаллади, Е. Хемінгуей, Я. Гашека.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	Усього	у тому числі				
		л.	сам.	м.к.	інд.	с.р.
Модуль 1						
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Вступ до курсу «Джерелознавство всесвітньої історії»	2	2				
Тема 2. Деякі аспекти теорії джерелознавства	6	2		2		2
Разом за змістовим модулем 1	8	4	-	2		2
Модуль 2						
Тема 3. Методика пошуку, опрацювання і використання історичних джерел	7	2				5
Тема 4. Джерелознавство як особливий метод пізнання реального світу	9	2	2			5
Тема 5. Джерелознавчий аналіз	11	2	2	2		5
Разом за змістовим модулем 2	27	6	4	2		15
Модуль 3						
Тема 6. Статистичні джерела	9	2	2			5
Тема 7. Законодавчі акти як історичне джерело	9	2	2			5
Тема 8. Дипломатичні документи як історичне джерело	9	2	2			5
Тема 9. Наративні джерела та епістолярні документи	4	2	2			
Тема 10. Періодична преса як історичне джерело	4	2	2			
Тема 11. Фото - , фоно - , кінодокументи як історичні джерела	9	2	2			5
Тема 12. Усна історія як історичне джерело	7		2			5
Тема 13. Твори художньої літератури як історичні джерела	4		2	2		
Разом за змістовим модулем 3	55	12	16	2		25
Разом за семестр	90	22	20	6		42
Семестровий контроль	30					
Усього годин	120	22	20	6		42

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 2		
1	Джерелознавство як особливий метод пізнання реального світу	2
2	Джерелознавчий аналіз	2
	Разом за змістовим модулем 2	4
Змістовий модуль 3.		
4	Статистичні джерела	2
5	Законодавчі акти як історичне джерело	2
6	Дипломатичні документи як історичне джерело	2
7	Наративні джерела та епістолярні документи	2
8	Періодична преса як історичне джерело	2
9	Фото - , фоно - , кінодокументи як історичні джерела	2
10	Усна історія як історичне джерело	2
11	Твори художньої літератури як історичні джерела	2
	Разом за змістовим модулем 3	16
	Разом	20

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
Змістовий модуль 1.			
1	Вступ до курсу «Джерелознавство всесвітньої історії»	-	-
2	Деякі аспекти теорії джерелознавства	2	5
Разом за змістовим модулем 1		2	5
Змістовий модуль 2.			
3	Методика пошуку, опрацювання і використання історичних джерел	5	5
4	Джерелознавство як особливий метод пізнання реального світу	5	5
5	Джерелознавчий аналіз	5	5
Разом за змістовим модулем 2		15	15
Змістовий модуль 3			
6	Статистичні джерела	5	5
7	Законодавчі акти як історичне джерело	5	5
8	Дипломатичні документи як історичне джерело	5	5
9	Наративні джерела та епістолярні документи		
10	Періодична преса як історичне джерело		
11	Фото - , фоно - , кінодокументи як історичні джерела	5	5
12	Усна історія як історичне джерело	5	5
13	Твори художньої літератури як історичні джерела		
Разом за змістовим модулем 3		25	25
Разом за семестр		42	45

7. Індивідуальні завдання

Мета ІНДЗ: Поглиблення знань з найбільш важливих питань та проблем, що потребують глибокого осмислення та аналізу. Завдання готується у вигляді індивідуальних творчих робіт.

Зміст ІНДЗ: вивчення джерел, теорії і практики їх використання у історичних дослідженнях

Види ІНДЗ та система їх оцінювання:

1. Написання анотації (15 бали);
2. робота над проектом (15 бали).

Орієнтовна структура ІНДЗ:

1. Індивідуальний навчально-дослідний проект є завершальним етапом вивчення курсу.
2. Мета проекту – поглибити і конкретизувати знання студентів з дисципліни, яка вивчається, привити навички самостійного підбору, осмислення та узагальнення наукової інформації та літератури. Індивідуальний навчально-дослідний проект дозволяє студентам розширити коло залученої інформації з обраної теми, а також вивчити ті розділи курсу, які у ході занять розглядалися як ознайомчі.
3. Індивідуальний проект повинен бути написаний на основі ретельно опрацьованих наукових джерел, зібраного і обробленого матеріалу.
4. Індивідуальний проект є самостійним дослідженням з обраної теми, відрізняється критичним підходом до вивчення літературних джерел.
5. Матеріал, який використовується з літературних джерел, повинен бути опрацьований, бути органічно пов'язаним з обраною студентом темою.
6. При написанні індивідуального проекту повинні бути узагальнені теоретичні матеріали з обраної теми з використанням відповідного обґрунтування.
7. Робота завершується конкретними висновками і рекомендаціями.
8. Під час оформлення роботи необхідно дотримуватися загальноприйнятих вимог.
9. Загальний об'єм роботи 7-10 сторінок друкованого тексту. Робота виконується на одній стороні аркуша формату А 4. З обох сторін аркуша залишаються поля розміром 25 мм зліва, 15 мм справа, верхнє і нижнє поля – 20 мм. Усі аркуші роботи нумеруються. Кожен розділ у тексті повинен мати заголовок у точній відповідності з назвою в змісті.
10. Нове питання можна починати з тієї сторінки, на якій закінчилося попереднє, якщо на цій сторінці крім заголовку можна буде вмістити декілька рядків тексту.
11. У роботі можна використовувати лише загальноприйняті скорочення та умовні позначення. Використані в роботі цифрові дані, висновки, думки інших авторів у переказі та цитати в обов'язковому порядку повинні супроводжуватися посиланнями на використані роботи.

Структура роботи:

1. Титульний аркуш.
2. Зміст.
3. Вступ.
4. Основний зміст роботи, який складається з розділів.
5. Висновки.
6. Список використаних джерел та літератури.
7. Додатки (якщо є).

Шкала оцінювання ІНДЗ (від 0-30)

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	25-30	Відмінно
Достатній	20-24	Добре
Середній	19-15, 14-12	Задовільно
Низький	10-11 (і менше)	Незадовільно

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Джерелознавство всесвітньої історії».

Орієнтовна тематика ІНДЗ з навчальної дисципліни «Джерелознавство всесвітньої історії»:

1. Усна історія в країнах Східної Європи.
2. Німецька мемуарна література як джерело з історії Німецької імперії кінця ХІХ століття.
3. Мемуари Уїнстона Черчилля як джерело з історії Другої світової війни.
4. Роман Дж. Голсуорсі «Сага про Форсайтів» як джерело з історії побуту англійського вищого світу наприкінці ХІХ – на початку ХХ століть.
5. Листування Й. Сталіна, У. Черчилля, Т. Рузвельта як джерело з історії антигітлерівської коаліції в роки Другої світової війни.
6. Твори Генріха Мана як джерело з історії Веймарської республіки.
7. Твори Ганса Фаллади як джерело з новітньої історії Німеччини.
8. Рух опору у Франції за оцінкою французьких мемуаристів.
9. Українські газети як джерело з історії відносин Україна – НАТО.
10. Матеріали Нюрнберзького судового процесу як джерело з історії внутрішньої та зовнішньої політики Німеччини.
11. Журнал «Сербия в мире» про події на Балканах 1990-х років.
12. Мемуари Д. Ллойда Джорджа як джерело з історії Паризької мирної конференції.
13. Громадянська війна в Іспанії 1936-1939 рр. у радянській мемуарній літературі.
14. Історико - художня література як знаряддя гітлерівської пропаганди (на прикладі Ганса Грима).
15. Використання історичних джерел у працях академіка Є. Тарле.
16. Історичні джерела у працях французького історика Фернана Броделя.
17. Російська періодика як джерело з історії Близькосхідної кризи 1870-х років.
18. Балканські війни 1912-1913 рр. у висвітленні російської губернської преси.
19. Лінгвістичні джерела з всесвітньої історії.
20. Методи дослідження історичних джерел у засновників школи «Анналів

8. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: **120 год.** З них: лекції (22 год.), семінарські заняття (20 год.), самостійна робота (42 год.),

модульний контроль (6 год.), семестровий контроль - іспит

Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль I	Змістовий модуль II	Змістовий модуль III
Лекції (теми, бали)	Вступ до курсу «Джерелознавство всесвітньої історії» 1 Деякі аспекти теорії джерелознавства 1	Методика пошуку, опрацювання і використання історичних джерел Джерелознавство як особливий метод пізнання реального світу 1 Джерелознавчий аналіз 1	Статистичні джерела 1 Законодавчі акти як історичне джерело 1 Дипломатичні документи як історичне джерело 1 Наративні джерела та епістолярні документи 1 Періодична преса як історичне джерело 1 Фото -, фоно -, кінодокументи як історичні джерела 1 Усна історія як історичне джерело 1 Твори художньої літератури як історичні джерела 1
Семінарські заняття (теми, бали)		Джерелознавство як особливий метод пізнання реального світу 10 Джерелознавчий аналіз 10 Статистичні джерела 10 Законодавчі акти як історичне джерело 10 Дипломатичні документи як історичне джерело 10 Наративні джерела та епістолярні документи 10 Періодична преса як історичне джерело 10 Фото -, фоно -, кінодокументи як історичні джерела 10 Усна історія як історичне джерело 10 Твори художньої літератури як історичні джерела 10	
СР (бали)	5	15	25
Поточний контроль	Відповідь на семінарському занятті – 10		
Модульний контроль (бали)	Модульна контрольна робота – 25	Модульна контрольна робота – 25	Модульна контрольна робота – 25
Підсумковий іспит			

9. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (Power Point – Презентація), лабораторні роботи, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

10. Методичне забезпечення курсу

1. Конспекти лекцій, копії оригіналів монографій зарубіжних дослідників.
2. Хрестоматії та збірники документів
3. Словники, термінологічні та понятійні довідники

11. Система поточного і підсумкового контролю знань

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

<i>№ п/п</i>	<i>Вид діяльності</i>	<i>Кількість балів</i>	<i>Тема 1</i>	<i>Тема 2</i>	<i>Разом за I модуль</i>	<i>Тема 3</i>	<i>Тема 4</i>	<i>Тема 5</i>	<i>Разом за II модуль</i>	<i>Тема 6</i>	<i>Тема 7</i>	<i>Тема 8</i>	<i>Тема 9</i>	<i>Тема 10</i>	<i>Тема 11</i>	<i>Тема 12</i>	<i>Тема 13</i>	<i>Разом за II Модуль</i>	<i>Всього</i>
1.	Відвідування лекцій	1	1	1	2	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	8	13
2.	Відвідування сем	1			-		1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	8	12
3.	Сам.роб	5		5	5	5	5	5	15	5	5	5			5	5		25	45
4.	сем	10			-		10	10	20	10	10	10	10	10	10	10	10	80	100
7.	Написання мк	25		25	25			25	25								25	25	75
8.	Екзамен	40																	40
9.	Підсумок		1	31	32	6	17	42	65	17	17	17	12	12	17	17	37	146	245
<i>Коефіцієнт - 245/60 = 4.08</i>																			

12. Шкала оцінювання: рейтингова оцінка та оцінка за стобальною шкалою

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

13. Питання до іспиту

1. Поясніть тезу істориків-позитивістів Ш. Ланглуа та Ш. Сеньобоса – «Історія пишеться за джерелами».
2. Предмет і завдання курсу «Джерелознавство всесвітньої історії».
3. Розкрийте структуру історичного джерелознавства як спеціальної галузі наукових історичних знань.
4. Схарактеризуйте процес становлення історичного джерелознавства як галузі історичної науки у першій половині XIX століття.
5. Поясніть тезу німецького історика XIX ст. Леопольда фон Ранке, що в історичній науці потрібно показати все, як відбувалось насправді.
6. Окресліть найважливіші здобутки теоретичного джерелознавства у першій половині XX століття.
7. Поясніть тезу російського історика О. Лаппо-Данилевського «джерела – реалізований продукт людської психіки».
8. Джерелознавча критика як кінцевий етап роботи дослідника з джерелом, її структура.
9. Що таке атрибуція історичного джерела?
10. Поясніть, що означає автентичність історичного джерела.
11. Специфіка кінодокументів як історичного джерела.
12. Розкрийте специфіку фотокументів як історичного джерела.
13. Поясніть, чи існує кінематографічне бачення історії?
14. «Усна історія» як міждисциплінарний метод дослідження в історії та як вид історичних джерел.
15. Чому звукозапис є більш надійним і точним свідченням при спілкуванні з іншою людиною, ніж запис у письмовій формі?
16. Схарактеризуйте структуру і функції дипломатичної служби в країнах Заходу.
17. Публікації дипломатичних документів: традиції і особливості.
18. Міжнародний договір як вид дипломатичної документації.
19. Проблема класифікації статистичних джерел у сучасному історичному джерелознавстві.
20. Роль статистичних матеріалів (дані переписів, реєстрації народжень, шлюбів, смертей та ін.) у вивченні проблем соціальної історії.
21. Поясніть тезу англійця У. Бергхофа: преса – четверта влада.
22. Розкрийте головні принципи класифікації періодики.
23. Проаналізуйте етапи розвитку періодичної преси в світі.
24. Роль епістолярних матеріалів у вивченні проблем всесвітньої історії.

25. Схарактеризуйте палеографічні особливості, матеріали й засоби написання листів, епістолярний етикет різних історичних епох.
26. Схарактеризуйте особливості джерелознавчого вивчення парламентських документів.
27. Роль і значення законодавчих актів у вивченні проблем всесвітньої історії.
28. Система збереження законодавчих актів та їх публікація.
29. Особливості джерелознавчого аналізу законодавчих актів.
30. Значення діловодної документації у вивченні проблем всесвітньої історії.
31. Публіцистична література при вивченні проблем всесвітньої історії та її джерелознавчий аналіз.
32. Використання творів художньої літератури при вивченні проблем всесвітньої історії.
33. Система збереження мемуарних творів та їх публікація.
34. Визначити особливості історичної критики мемуарних джерел.
35. Склад документації політичних партій та громадських організацій, система її збереження.
36. Роль листівок, прокламацій, політичних афіш у вивченні проблем всесвітньої історії, особливості їх джерелознавчого аналізу.

14. Рекомендована література

1. Барг М.А. Эпоха и идеи. Становление историзма. – М., 1987.
2. Биск И.Я. Курс лекций по источниковедению новой и новейшей истории. – Тамбов, 1971.
3. Вебер Б.Г. Историографические проблемы. - М., 1974.
4. Вернадский В.И. Дневники. 1917- 1921. - Киев, 1995.
5. Геродот із Галікарнасу. Скіфія. Найдавніший опис України з V ст. перед Христом. - Київ, 1974.
6. Григорьева И.В. Источниковедение новой и новейшей истории стран Европы и Америки. – М., 1984.
7. Зашкільняк Л. Методологія історії: від найдавніших часів до сучасності. – Львів, 1999.
8. Историография истории нового времени стран Европы и Америки. - М., 1990.
9. История идей как методология гуманитарных исследований. - СПб., 2001.
10. Историчне джерелознавство /Підручник для студентів історичних спеціальностей. Під ред. Калакури Я.С., Війцехівської І.Н., Корольова Б.І., Павленко С.Ф., Палієнко М.Г. - Київ, 2002.
11. Історичні джерела та їх використання. - Київ, 1964. - Вип.1.
12. Квіт С. Герменевтика / Посібник. - Київ, 2005.
13. Ковальченко И.Д. Исторический источник в свете учения об информации (К постановке проблемы) // История СССР. - 1982. - №3. - С.63-80.
14. Коломийцев В.Ф. Методология истории. От источника к исследованию. - М., 2001.
15. Копосов Н.Е. Как думают историки. – М., 2001.
16. Кроче Б. Теория и история историографии. - М., 1998.
17. Ланглуа Ш., Сеньобос Ш.-В. Введение в изучение истории. – СПб., 1913.
18. Лаппо-Данилевский А.С. Методология истории. – Т. II. – СПб., 1913.
19. Медушевская О.М. Источниковедение. ТЕОРИЯ, ИСТОРИЯ И МЕТОД. - Москва, 1996.
20. Мнухина Р.С. Источниковедение истории нового и новейшего времени. – М., 1970.
21. Про А. Двенадцать уроков по истории. – М., 2000.
22. Репина Л.П., Зверева В.В., Парамонова М.Ю. История исторического знания: Пособие для вузов. – М., 2004.
23. Румянцева М.Ф. Теория истории: Учебное пособие. – М., 2002.
24. Смоленский Н.И. Об исследовании британского учёного Дж. Тошем проблем методологии истории // Новая и новейшая история. – 2002.
25. Смоленский Н.И. Теория и методология истории: Учебное пособие для студентов высших учебных заведений. – М., 2005.
26. Таран Л.В. Провідні тенденції світової історіографії в ХХ ст. та проблеми кризи сучасної української історичної науки // Укр. іст. журнал.-К., 1998. - № 5.
27. Тартаковский А.Г. Некоторые аспекты проблемы доказательности в источниковедении //История СССР. - 1973. - № 6. - С.54-80.
28. Теория и методика историографических и источниковедческих исследований: Межвуз. сб. науч. тр. - Днепропетровск, 1989.
29. Томпсон П. Голос прошлого. Устная история. – М., 2003.

30. Тош Д. Стремление к истине: Как овладеть мастерством историка. – М., 2000.
31. Фаренік С.А. Логіка і методологія наукового дослідження. - К., 2000.
32. Фарсобин В.В. Источниковедение и его метод. Опыт анализа понятий и терминологии. Москва, 1983.
33. Фуко М. Археология знания. Пер. С фр. – К., 1996..
34. Шмидт С.О. Путь историка. Избр. труды оп источниковедению и историографии. - Москва, 1997.
35. Яковенко Н. Вступ до історії. – К., 2007.
36. Янин В.Л. Очерки комплексного источниковедения. - Москва, 1977.
37. Historical controversies and Historians/-Succes.-1998.
38. Joyce Patric. Postmodernizm and Politics of Academic History in Britain, Past and Present. - London.-1998.
39. Readings in world civilizations.-V.1-2. – N.-Y.-1995.